

Career Guidance: A Handbook for Policy Makers

Summary in Norwegian

Yrkesveiledning: En håndbok for beslutningstakere

Sammendrag på norsk

Godt organiserte yrkesveiledningstilbud er stadig viktigere. Medlemsland i OECD og EU arbeider med å implementere strategier for livslang læring og tiltak for styrking av arbeidstakernes muligheter på arbeidsmarkedet. En vellykket implementering av slike strategier og tiltak forutsetter at arbeidstakerne har den kompetansen som trengs for å kunne styre sin egen utdanning og karriere. Alle må ha tilgang til informasjon og veiledning av høy kvalitet angående utdanning, opplæring og arbeid. Likevel er det ofte et stort gap mellom hvordan yrkesveiledningstilbudene leveres og offentlige politiske målsettinger. Målet med denne håndboken er å hjelpe beslutningstakere i OECD- og EU-land med å utvikle effektive yrkesveiledningstiltak innen utdanning, opplæring og sysselsetting. Håndboken er utarbeidet av EU-kommisjonen og OECD som svar på aktuelle endringer innen utdannings-, opplærings- og sysselsettingspolitikken. I EU er disse endringene kommet til uttrykk i målsettingene fra Lisboa-toppmøtet (2000) om å gjøre Europa til verdens mest konkurransedyktige kunnskapsbaserte økonomi og samfunn innen 2010, med sosialt samhold som kjennemerke. Håndboken er basert på en internasjonal vurdering av yrkesveiledningstiltak fra OECD, Det europeiske senter for utvikling av yrkesopplæring, Den europeiske opplæringsstiftelse og Verdensbanken. Uttrykt på en enkel måte kan man si at håndboken tar opp:

- Utfordringer for å sikre at yrkesveiledningstilbudene oppfyller politisk definerte målsettinger
- Spørsmål som bør stilles når disse utfordringene tas opp
- Noen av de mulighetene beslutningstakerne har når det gjelder å gi yrkesveiledning innenfor rammen av livslang læring og arbeidstakernes aktive ansettelsespotensial, og
- Noen eksempler på effektive løsninger i OECD- og EU-land.

Håndboken dekker fire omfattende emner: Bedre yrkesveiledning for unge, bedre yrkesveiledning for voksne, bedre tilgang til yrkesveiledning og bedre systemer for støtte av yrkesveiledning.

Bedre yrkesveiledning for unge

For å forbedre yrkesveiledningen for unge må beslutningstakerne ta opp det som skjer innen obligatorisk og videregående skolegang, universitets-/høyskoleutdanning og når det gjelder risikoutsatt ungdom. Det må arbeides med å fjerne faktorer som hindrer tilgang til yrkesveiledning, og forbedre tilbudenes art, nivå og kvalitet. I skolemiljøet står man overfor følgende hovedutfordringer: få tak i tilstrekkelige menneskelige og finansielle ressurser av riktig type, både på selve skolen og i skolens lokalmiljø, sikre at disse ressursene brukes til yrkesveiledning og gjøre best mulig bruk av dem. De største forskjellene når det gjelder tilgang til yrkesveiledning er i grunnskolen og innen yrkesfaglig videregående opplæring. Mulige tiltak er å styrke samarbeidet mellom alle aktive parter, sette karrierestyring i sentrum i yrkesopplæringsprogrammene og forbedre kontrollmekanismene.

Mange unge forlater skolen tidlig uten kvalifikasjoner. De trenger lokale programmer som kan hjelpe dem med å komme ut på arbeidsmarkedet og få dem til å ta videre utdanning. Yrkesveiledning bør være en del av slike programmer. Yrkesveiledning må også spille en større rolle i programmene i skolen som skal hindre at de unge forlater skolen tidlig.

Generelt er det mangel på yrkesveiledning for studenter på universitets- og høyskolenivå, tross de store kostnadene som er forbundet med slike studier både for de involverte parter og skattebetalerne. Bredden i yrkesveiledningstilbud må utvides på universitets- og høyskolenivå. Virkemidlene som skal sikre at disse tilbudene bedres, må styrkes. Her har beslutningstakerne muligheten til å spesifisere tilbudenes målsetting når det gjelder yrkesveiledning på universitets- og høyskolenivå og mer eksplisitt knytte den offentlige finansieringen av høyere utdanning til yrkesveiledningstilbudenes nivå og kvalitet.

Bedre yrkesveiledning for voksne

Den voksne befolkningen er svært sammensatt, og dette gjør at beslutningstakerne står overfor en rekke utfordringer når det gjelder å bedre yrkesveiledningstilbudene for denne gruppen. Det er få tilbud som er lett tilgjengelige for voksne arbeidstakere. Få bedrifter beskjeftiger seg med de ansattes karriereutviklingsbehov. Mulighetene for ytelse mot betaling på dette området er svært begrenset. Arbeidsgivere og fagforeninger har hittil vist liten interesse for yrkesveiledning, selv om de ofte prinsipielt anerkjenner arbeidstakernes behov for videreutdanning med sikte på å forbedre konkurransedyktighet og redusere forskjeller. Tross disse problemene kan nye partnerskap mellom arbeidsgiverorganisasjonene, utdannings- og opplæringsinstitusjonene, offentlige arbeidsmarkedstjenester og andre relevante organisasjoner føre til at det gis yrkesveiledning på arbeidsplassen og ellers, og yrkesveiledning bør være en fast del av voksenopplæringsprogrammene.

Yrkesveiledning er en viktig faktor for å hindre økt arbeidsledighet, særlig langtidsledigheten. I de fleste land spiller offentlige arbeidsmarkedstjenester en viktig rolle på dette området. Men innen disse tjenestene er yrkesveiledningstilbudene lite utviklet. Sterkere samarbeidsstrategier mellom offentlige arbeidsmarkedstjenester og private og kommunale veiledningstilbud og med lokale utdannings- og opplæringsinstitusjoner kan sikre at arbeidsledige kommer tilbake i arbeid og tar videreutdanning.

Befolkningens økte alder og problemene med å finansiere alderspensjon i mange land vil føre til høyere pensjonsalder og mer fleksible overganger til pensjonstilværelsen. Beslutningstakerne har hittil vist liten vilje til å implementere yrkesveiledningstilbud på dette området. Arbeidsgivere og arbeidstakerrepresentanter kan ta initiativ og fremme eksisterende veiledningstiltak for eldre arbeidstakere ved å kombinere offentlige og private partnerskap.

Bedre tilgang til yrkesveiledningstilbud

Etterspørselen etter slike tjenester er større enn tilbudet. Mer fleksible formidlingsmetoder, blant annet bruk av IKT og oppringningscentre gir muligheter for større tilgang. Hvis alle arbeidstakere skal ha tilgang til yrkesveiledning, er det ofte behov for å gruppere disse tilbudene etter risikofaktorer. Ved å inkludere sårbare grupper på en aktiv måte i utformingen, planleggingen, implementeringen og kontrollen av yrkesveiledningstiltak og -tilbud kan det utvikles tilbud som er mer relevante i forhold til gruppenes behov.

Å bedre yrkesveiledningsinformasjonens kvalitet og relevans, slik at den blir allment tilgjengelig, er en løpende utfordring. Det er ofte manglende samarbeid mellom de forskjellige statlige instanser og arbeidsmarkedsinstitusjoner og mellom nasjonal og regional offentlig administrasjon når det gjelder å levere og formidle yrkesveiledningsinformasjon. Materiale utarbeidet av private bedrifter følger ikke en godkjent standard. For å utvikle logiske retningslinjer og en logisk strategi for formidling av yrkesveiledningsinformasjon av høy kvalitet til arbeidstakerne er det svært viktig å starte med en nasjonal, regional og lokal kartlegging av informasjonen som gis via ulike medier (aviser og TV) i forhold til de forskjellige målgruppene (ungdom, ansatte, ledige).

Bedre systemer for støtte av yrkesveiledning

Det er store forskjeller i yrkesveiledningstilbudene med hensyn til innhold og kvalitet både i et bestemt land og ikke minst mellom landene. Dette skyldes at de som gir slik yrkesveiledning, har svært ulik opplæring. De har en tre- til femårig utdanning. Myndighetene er svært passive når det gjelder å definere innholdet i og utdanningsforløpet til yrkesveiledningsspesialister og knytte opplæringens innhold til de politiske målsettingene for utdanning, opplæring og sysselsetting. For å løse dette problemet trengs det sterkere signaler fra de berørte partenes side.

I de fleste land er en regelmessig og systematisk evaluering av kvaliteten på yrkesveiledningstilbudene mangelvare. Standarder for formidling av tilbudene er ikke-eksisterende eller begrenset til bestemte sektorer. Kvalitetsrammer, om de finnes, har en tendens til å være frivillige i stedet for obligatoriske, og fungerer som retningslinjer.

Brukere av yrkesveiledningstilbud har en viktig oppgave når det gjelder å utforme og evaluere tilbudene.

Informasjonsgrunnlaget for beslutningsprosessen innen yrkesveiledning er svært begrenset. Få nasjonale myndigheter disponerer over dataene som trengs for å få et generelt overblikk over yrkesveiledningstilbudene og måle deres effektivitet opp mot politiske målsettinger. Få statlige instanser kan gjøre nøyaktig rede for hvilke beløp som brukes på yrkesveiledningstilbud og hvordan de anvendes. Det foreligger ingen informasjon om private investeringer og utgifter på dette området. Et samarbeid mellom partene på nasjonalt nivå (brukere, administrasjon, partene i arbeidslivet og yrkesveiledningsspesialister) kan bidra til å identifisere relevante og nyttige informasjonskategorier og prosedyrer for evaluering av innspill, prosesser og resultater på dette området.

Yrkesveiledningens målsetting kommer lite til uttrykk i utdannings-, opplærings- og sysselsettingspolitikken i de fleste land. Grunnet det svake informasjonsgrunnlaget for yrkesveiledning er dette ikke overraskende. Dessuten består yrkesveiledning ofte av et sett ulike delsystemer innen utdanning, opplæring, sysselsetting, lokal administrasjon og privat næringsliv, der hvert system har sin egen historie, sitt eget logiske grunnlag og sine egne drivkrefter, i stedet for et sammenhengende, integrert sett av ordninger. For å bidra til å sette søkelyset på dette temaet, sette det på den politiske dagsorden og styrke beslutningsprosessen anbefales det å opprette et nasjonalt forum for utvikling av tiltak og systemer innen yrkesveiledning. Dette forumet bør omfatte statlige myndigheter, representanter for arbeidsgivere og fagforeninger, samt nøkkelorganisasjoner innen yrkesveiledning.

Størstedelen av utgiftene forbundet med yrkesveiledning dekkes av skattebetalerne. Prinsippet om livslang læring som er en følge av det utvidede omfanget, rekkevidden og mangfoldet innen yrkesveiledning, stiller nye krav til myndighetene når det gjelder finansiering og engasjement, på et område som tradisjonelt har vært gjenstand for svak individuell eller privat investering. Dette behovet for offentlige ressurser kan begrenses ved å stimulere privat investering.

© OECD 2004

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop

www.oecd.org/bookshop/

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate.

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Frankrike

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights/

